

Datum reactie: 19.6.2024

Onderwerp: internetconsultatie afschaffing abonnementstarief Wmo

Reactie gemeenten: Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen en Zundert

In de contouren van het wetsvoorstel wordt over drie elementen een reactie gevraagd van de gemeenten. Deze drie elementen zijn hieronder uitgewerkt. Daarnaast willen wij enkele zaken meegeven die ons opvallen in de contouren van het wetsvoorstel. Die staan onderaan deze memo opgenomen. De opmerkingen komen overeen met de reactie die eerder is gegeven.

Reactie op het ontwerp van de wettekst

Woningaanpassingen:

Er wordt overwogen om de uitzondering voor woningaanpassingen te schrappen en in het nieuwe wetsvoorstel te regelen dat alle maatwerkvoorzieningen voor cliënten jonger dan 18 jaar bijdragevrij zijn.

Voorstel/reactie D6: Woningaanpassingen zorgen vaak voor een meerwaarde op de woning van de ouder. Hoewel de woningaanpassing ten behoeve van de jongere is, gaat het hierbij om de woning waar de ouder verantwoordelijk voor is. Om deze reden stellen wij voor deze categorie wel een eigen bijdrage te kunnen heffen. Een gemeente die dit om voor hen moverende redenen niet wil, kan hiervoor een uitzonderingsbepaling opnemen in de gemeentelijke verordening.

Pauzeren eigen bijdrage

Optie 1: geregeld wordt dat de eigen bijdrage gepauzeerd moet worden als de feitelijke levering van de ondersteuning om gegronde redenen langer dan een maand tijdelijk wordt onderbroken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het i-wmo berichtenverkeer.

Optie 2: VWS overweegt een alternatief in de vorm van een 'restitutiemodel bij onderbreking van de feitelijke levering van de voorziening' dat wordt uitgevoerd door gemeenten. Dit houdt in dat de gemeente per (half)jaar de restitutie uitbetaalt.

Voorstel/reactie D6: We hebben de voorkeur voor optie 1. Dit vraagt de minste inzet vanuit de gemeenten. Bij optie 1 wordt aangesloten bij de werkwijze van het berichtenverkeer. Hierbij is het wel van belang aanbieders goed te instrueren de stop- en startberichten op tijd te versturen. Bij optie 2 vraagt dit meer werk van de gemeenten en dient een geheel nieuw werkproces ingericht te worden.

Algemene voorzieningen (contouren wetsvoorstel)

Voor de eigen bijdrage voor algemene voorzieningen zijn twee beleidsopties opgenomen die ter internetconsultatie worden voorgelegd. Wat is uw reactie op de twee opties? (memorie van toelichting)

Optie 1: De regering wil de hoogte van de eigen bijdrage voor algemene voorzieningen maximaleren op het niveau van de kostprijs en voor algemene voorzieningen met duurzame hulpverleningsrelatie op maximaal het laagste tarief van de ivb (zijnde € 20,60 per maand; prijspeil 2024). De gemeente mag binnen deze marges zelf kiezen wat de exacte hoogte is van de bijdrage voor een algemene voorziening. De vaststelling en inning van een bijdrage voor algemene voorzieningen voert het college zelf uit (eventueel uitbesteed aan de aanbieder).

Optie 2: De regering wil gemeenten zo veel mogelijk ruimte geven (binnen genoemde kaders) voor innovatieve invulling van de algemene voorziening. Dat betekent dat de regering de beleidsruimte voor gemeenten om zelf de hoogte van de eigen bijdrage voor algemene voorzieningen te bepalen, met voorliggend wetsvoorstel herstelt (waarbij ook de uitvoering in eigen hand komt te liggen). De randvoorwaarden die daarbij gelden zijn dat de eigen bijdrage voor algemene voorzieningen niet hoger mag zijn dan de kostprijs en financieel passend moet zijn voor de cliënt. Gemeenten dienen hierbij zelf nader invulling te geven aan het begrip "financieel passend". Bij algemene voorzieningen die gepaard gaan met een duurzame hulpverleningsrelatie kan hierbij worden gedacht aan een invulling conform het uitgangspunt dat de eigen bijdrage niet hoger is dan de ivb die voor de cliënt zou hebben gegolden indien hij een maatwerkvoorziening zou hebben gekregen. Een van de mogelijke invullingen zou kunnen zijn, dat de gemeente inkomenscategorieën en daarbij behorende eigen bijdragen vaststelt. De eigen bijdragen zouden dan steeds zo kunnen worden vastgesteld, dat zij altijd beneden de ivb liggen die de cliënten voor een maatwerkvoorziening zouden hebben moeten betalen. Daarbij zou de gemeente voor het inkomen van de cliënt kunnen uitgaan van het bedrag dat een cliënt naar eigen opgave in een maand aan loon of uitkering ontvangt. Een andere mogelijke invulling zou zijn om de eigen bijdragen altijd vast te stellen op een bedrag onder de minimum-ivb.

Voorstel-advies reactie D6: Laat het aan de gemeenten over of en zo ja welke eigen bijdrage zij willen heffen. Binnen De6 gemeenten zijn er geen gemeenten die nu een eigen bijdrage heffen voor algemene voorzieningen wat bij verordening is bepaald.

Algemene opmerkingen

1. Complexe berekening

Het is een complexe berekeningssystematiek. Dit maakt het onduidelijk, voor zowel gemeenten in de uitvoering als voor inwoners. De wijze waarop de heffing van de eigen bijdrage wordt voorgesteld, betekent een extra belasting voor de gemeenten in de (keukentafel)gesprekken met inwoners.

2. Zelf hulp organiseren

Er moet een substantieel voordeel zijn voor mensen met een hoog inkomen om hen te bewegen de hulp zelf te organiseren. Als het geen substantieel voordeel oplevert, is de kans groot dat men ondersteuning via de Wmo wil blijven ontvangen. De verwachting is niet dat met een maximum van 275 euro het een substantieel financieel voordeel oplevert dus inwoners niet de beweging maken naar het zelf organiseren. De redenering dat 275 euro het maximumbedrag is omdat dit ook gerelateerd is aan de kostprijs gaat niet op. De berekening gaat over 2 uur HO per week. De reële tarieven voor de aanbieder liggen in 2026 zeker hoger, als we uitgaan van tarieven rond de 40 euro per uur kom je op een bedrag van 347 per maand.

Let op met het bepalen van de eigen bijdrage dat er met het juiste aantal weken wordt gerekend. Een maandbijdrage dient gebaseerd te worden op 4.33 weken en niet op 4. Eigen bijdrage houden op kalendermaanden, niet in periodes van 4 weken.

3. Enkelvoudige ondersteuningsvraag in combinatie met relatief hoge eigen bijdrage

Groep inwoners met een enkelvoudige Wmo-ondersteuningsvraag, met geen andere maatwerkvoorzieningen en gelet op hun inkomen een relatief hoge eigen bijdrage verschuldigd zijn: bijvoorbeeld de waakvlamproducten of de light varianten. Binnen het voorgestelde systeem kan het zijn dat inwoners meer eigen bijdrage betalen dan de kostprijs van de maatwerkvoorziening omdat met een vastgestelde maximale eigen bijdrage van € 275 wordt gewerkt. In deze situatie worden alternatieven aangereikt. Voor de uitvoering wordt dit ingewikkeld en vraagt capaciteit.

Voorstel/reactie D6: Gemeenten zien graag dat in het systeem van het CAK de kostprijs ingebouwd kan worden net als bij woningaanpassingen en hulpmiddelen. Dan kan de eigen bijdrage nooit hoger uitvallen dan de kostprijs van de voorziening.

4. Inkomensgrens

De uitzondering voor niet-AOW-gerechtigden meerpersoonshuishoudens om pas de eigen bijdrage vanaf 170% van het sociaal minimum op te laten lopen, is een te groot verschil met het niveau van 120% van het sociaal minimum. Niet-AOW-gerechtigden meerpersoonshuishoudens: Gemeenten kunnen zelf maatwerk bieden door hierin uitzondering op te nemen in de verordening en beleidsregels. Wij pleiten voor meer gelijkheid tussen niet-AOW-gerechtigden en wel-AOW-gerechtigden.

5. Hoogte bijdrage

Onderbouw de gekozen uitgangspunten en pas deze aan naar reële waarden. Een maximum eigen bijdrage van € 275 per maand is niet vergelijkbaar met het maximum uit de eerdere eigen bijdrageregeling van voor 2019. Wij verwachten een beperkte remmende werking op de instroom.

6. Korting

1. Pas de eventuele korting c.q. uitname uit het Gemeentefonds pas toe als helder is hoe de regeling uitpakt. Dat is op 1 januari 2026 nog niet helder. Bij de invoering van het abonnementstarief is al gebleken hoe irreëel prognoses hiervoor kunnen zijn.
2. Op basis van bestaande clientèle, zou een prognose gemaakt moeten worden op instroom om te bepalen of deze uitname realistisch is. De uitname uit het gemeentefonds is nu gebaseerd op de instroom van cliënten sinds de invoering van het abonnementstarief. Het is echter de vraag of er in het nieuwe wetsvoorstel voldoende financiële prikkels zitten om mensen te bewegen om Wmo-indicatie ongedaan te laten maken.
3. Compenseer gemeenten als de verwachte daling van netto uitgaven niet wordt gerealiseerd.

7. Indexering**

- In het document is niet ingegaan op de indexering van de maximale eigen bijdrage. Het is raadzaam om de maximale eigen bijdrage jaarlijks te indexeren met bijvoorbeeld het CPI-indexcijfer voor de huishoudens. Wanneer dit niet gebeurt, wordt het effect van het heffen van de eigen bijdrage minder dan verwacht.

Algemene voorzieningen

- Er bestaat behoeftenoodzaak aan een heldere definitie van een algemene voorziening zoals beschreven in deze contourennota.